

Onun ömür yolu gənclərimizə örnək, gələcəyimizə çıraqdır

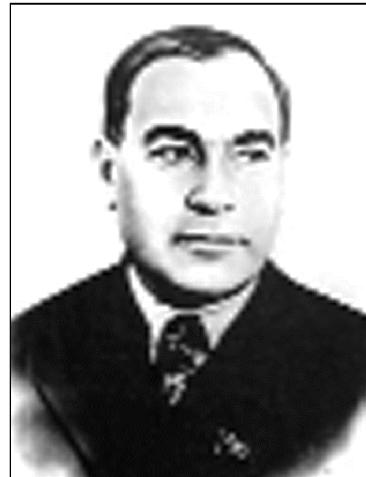
XX əsrin görkəmli dövlət xadimi, Azərbaycan sehiyyəsi təşkilinin banilərindən biri, tibb elmləri doktoru, professor Əziz Məmmədkərim oğlu Əliyevin doğum gününü bugünümüzdən 117 illik bir məsafə ayırrı. Məsafə artdıqca bəşərilik zirvəsinə yüksələn Əziz Əliyevin böyüküyü gözlerimiz önündə daha da möhtəşəmləşir. O, 1897-ci il yanvar ayının 1-də qədim Azərbaycan torpağının İrvan quberniyasının Hamamlı kəndində anadan olmuşdur. Atası Məmmədkərim kişi kənd işləri ilə məşğul olurdu, bəy ailəsindən olan anası Zəhra xanım isə evdar qadın idi.

Əziz Əliyev 8 yaşında ikən rus-tatar (Azərbaycan) məktəbində oxuyub və ibtidai təhsilini həmin məktəbdə alıb. Lakin burada verilən təhsil Əziz Əliyevi qane etməyib. O, 1908-ci ildə İrvandakı gimnaziyaya daxil olub. 1917-ci ildə buranı bütün fənlər üzrə əla qiymətlərlə başa çatdırıb. Maddi cəhətdən təhsilini davam etdirmək mümkün olmayan Əziz Əliyev məktubla Bakı milyonçusu, xeyriyyəçi Hacı Zeynalabdin Tağıyevə müraciət edib və tezliklə ondan həmin vaxt üçün kifayet qədər dəyərli vəsait hesab olunan 300 manat alıb. Elə bu vəsaitin hesabına Sankt-Peterburqa

gedib və Rusyanın ən öncüli tibb müəssisələrində saylan Hərbi Tibb Akademiyasına daxil olub. Əziz Əliyev akademiyada təhsil almaqla bərabər, boş vaxtlarında Sankt-Peterburqda sepkili yataqla mübarizə əleyhinə təşkil edilmiş dezinfeksiya təmir briqadasında işə düzelib. Aldığı maaşla həm özünü təmin edib, həm də valideynlərinə yardım göstərib. 1918-ci ildə Əziz Əliyevin atası vəfat edir. Bundan sonra anasına ve kiçik qardaşına himayədar olur.

Əziz Əliyev 1918-ci il yay tətilini evlərində keçirmək üçün İrvana qayıdır. Lakin burada dehşətli mənzərə ilə üzləşir. Erməni daşnaklarının amansız qəddarlıqlarına tab getirməyib ailəsi ilə birlikdə çətinliklə Naxçıvanın Şərur rayonuna keçə bilib. Bir müdət Şərurda qaldıqdan sonra anasını və qardaşını Şahtaxt kəndinə aparıb. Ailənin ağır vəziyyəti və ermənilərin töretdikləri qırğınlardan fəlakətli nəticələri Əziz Əliyevi Sankt-Peterburqa qayıtmış, təhsiliyi davam etdirmək imkanından məhrum edib. Şahtaxt əhalisi, o cümlədən Əziz Əliyevin ailəsi erməni zülmünə tab getirməyərək Arazı keçib və cənubi Azərbaycanın Ərəblər kəndində daldalanıb. Tibbi xidmətini burada davam etdirib və həkim kömək-

gisi kimi çalışaraq əhaliyə lazımi yardımalar göstərib. 1921-ci ildə onlar, nəhayət Şahtaxt kəndinə qayıda biləblər və Əziz Əliyev bir müd-

dət kənddə orta tibb işçisi, həkim köməkçisi kimi çalışıb.

1923-cü ilin mayında Əziz Əliyev Bakı köçüb. Bu andan etibarən onun həyatının yeni mərhəlesi başlanıb. Bəkida ilk vaxtlar Azərbaycan SSR Xalq Komissarları Şurasında iş icraçısı, ümumi şöbə müdirinin müavini, nəhayət Xalq Komissarlığı Şurasının katibi vəzifəsini icra edib. O, bu çətin və məsuliyyətli vəzifələrdə çalışmaqla yanaşı, 1923-cü ildən etibarən yarımcı qalmış ali tibb təhsilini də BDU-nun tibb fakültəsində böyük uğurla davam etdirib və 1927-ci ildə BDU-nun tibb fakültəsini bitirib.

Əziz Əliyev uzun illər Azərbaycan Tibb Universitetinin və Azərbaycan Dövlət xadimi kimi yüksək qiymət-

Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun rektoru, Elmi-Tədqiqat Travamatologiya və Ortopediya İnstitutunun direktoru, Azərbaycan Respublikasının xalq sehiyyə komissarı, Azərbaycan KP MK-nin katibi, Dağıstan MSSR Vilayət Partiya Komitəsinin birinci katibi və başqa yüksək vəzifələrdə çalışmışdır.

Əziz Əliyev hansı ictimai, inzibati, təşkilatı işdə çalışsa da elmi axtarışlarını bir an belə dayandırmayıb. O, institutu bitirdən iki il sonra 1929-cu ildə namizədlik, 5 il sonra isə doktorluq dissertasiyasını müdafiə edib. Onun «Klinik analizlər» adlı dərsliyi tələbələr tərəfindən rəğbətlə qarşılığın. Bir neçə elmi əsəri «Azərbaycan Tibb Jurnalı»nda çap edilib.

Əziz Əliyevin fealiyyət dairəsi olduqca rəngarəng və çoxcəhətli idi. Akademik M. Topçubaşov haqqı olaraq yazırkı ki, «Əziz, Aşıq Ələsgər demişkən «hər elmdən halı» id. Onun hansı institutu bitirdiyini müəyyənləşdirmək çətin id. Əziz Əliyev bütün sahələrdə özünü yüksək səviyyəli mütəxəssis kimi göstərə bilirdi». Əziz Əliyevin vətən və xalq qarşısındakı misilsiz xidmətləri görkəmli həkim və alim, əla sehiyyə təşkilatçısı və səriştəli rəhbər və təcrübəli dövlət xadimi kimi yüksək qiymət-

ləndirilib. O, iki dəfə Lenin ordeni, Qırmızı Əmək bayraqı ordeni, I dərəcəli Vətən müharibəsi ordeni, «Səhiyyə əlaçısı» döş nişanı, bir çox medallarla, çoxsaylı fəxri fərmanlarla təltif edilib.

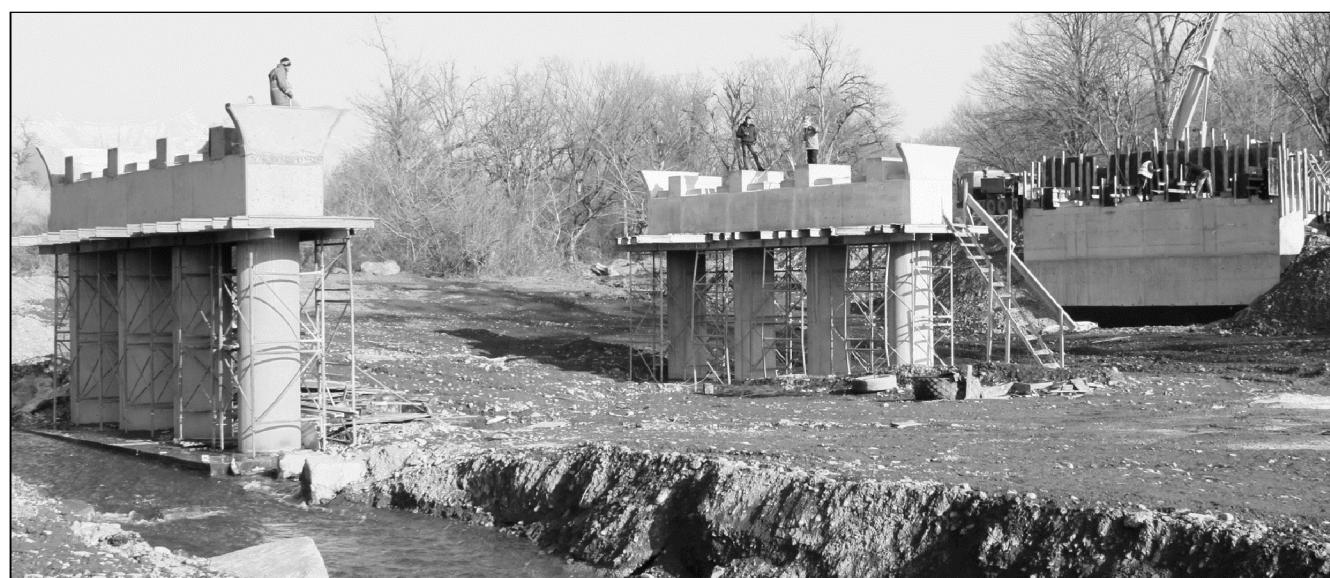
Dağıstanda işləyərkən Dağastan zəhmətkeşləri Əziz Əliyevə üzərində onun əksi hekk olunan xüsusi medalyon bağışlayıb və bu, xalq məhəbbətindən doğan ali duyğuların təntənəsinə çevrilib. Həmin medalyon Azərbaycanın Tarix muzeyində mühafizə olunub saxlanılır. Bakının mərkəzi Küçələrindən biri, Mahaqalada bir küçə bu görkəmli dövlət və elm xadiminin adını daşıyır.

Professor Əziz Əliyevin sevimli həyat yoldaşı Leyli xanımla birgə böyütükləri mehriban övladları valideyn təbiyəsinə layiq və ailəyə sadıq övladlar olmuşlar. Ən şərəflisi və əhəmiyyətli də odur ki, onlar atalarının himayəsinə arxalanmadan, heç kimdən kömək gözləmədən öz istedadları, bacarıqları hesabına ucalıb və hər biri öz peşəsi sahəsində uğurlu nailiyətlər qazanıb.

Əziz Əliyevin əbədi heykəli xalqın qəlbində çoxdan ucaldılıb. Bunu görkəmli yazıçı və şairlərimizin, elm xadimlərinin Əziz Əliyev haqqındaki xatirələrində də aydın müşahidə etmək olar. Bir sözlə, Əziz Əliyev bir evə, bir ailəyə, bir obaya sığmayan bəşəri bir şəxsiyyətdir. Onun parlaq ömür yolu gənclərimizə örnek, gələcəyimizə çıraqdır.

Aslan CƏLİLOV.

Mırzəbəyli-Çuxur Qəbələ-Dizaxlı-Çarxana avtomobil yolunun yenidən tikilməsi başa çatmaq üzrədir

örtüyü başa çatdırılmış, körpülərin tikintisi və abadlıq işləri aparılır.

Bu yolun üzərində vaxtılış şərq və qərb arasında qədim Alban dövlətinin paytaxt şəhəri kimi nüfuzlu Qəbələ şəhərinin qalıqları yerləşən Dövlət qoruğu, habələ yaxın ərazilərde turistləri ma-

bəyli-Çuxur Qəbələ-Dizaxlı-Çarxana yolunun tikintisi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında daha bir sərəncam imzalamışdır. Bu yol 8

min əhalinin yaşadığı 9 yaşayış məntəqəsini birləşdirir. Yolun tikintisi üçün 2013-cü il dövlət bütçəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan

Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Qəbələ Rayon İcra Hakimiyyətinə 3 (üç) milyon manat vəsait ayrılmışdır. Artıq yolun asfalt

raqlandıran digər tarixi abidələr, dini ziyarətgahlar vardır.

Nadir ATAKİŞİYEV.
Foto S. Umuyevindir.